

Asia: VN/10364/2022

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus; työryhmän mietintö

1. Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Pidätekö ehdotusta kannatettavana?

-

Millaisia vaikutuksia ehdotuksen toteuttamisella nähdäksenne olisi?

-

Millaisia kustannuksia ehdotuksen toteuttamisesta aiheutuisi (mm. tietojärjestelmäkustannukset)?

-

Mahdolliset muut kommentit ehdotuksesta?

-

2. Tulojen ulosmittausjärjestelmä

Pidätekö ehdotusta kannatettavana?

-

Millaisia vaikutuksia uudistuksen toteuttamisella nähdäksenne olisi?

-

Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi (mm. tietojärjestelmäkustannukset)?

-

Muut mahdolliset kommentit ehdotetuista laskentasäännöistä ja ulosmittausjärjestelmän uudistamisesta?

-

Kumpaa vaihtoehtoa pidätte lähtökohtaisesti parempana? Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

-

Voimassa olevan ulosottokaaren mukaan velallisen suojaisuus on suurempi, jos hänellä on elatuksen varassa puoliso, oma lapsi tai puolison lapsi. Työryhmän näkemyksen mukaan olisi perusteltua harkita, tulisiko velallisen elatuksen varassa olevina jatkossa ottaa huomioon ainoastaan lapset eli poistaa mahdollisuus puolison huomioon ottamiseen. Miten arvioitte ehdotusta?

-

Työryhmä on esittänyt kaksi vaihtoehtoista tapaa elatuksen varassa olevien huomioon ottamiseksi. Kumpaa vaihtoehtoa pidätte parempana? (Vaihtoehtoja arvioitu mietinnössä s. 57–59). Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

-

Kumpaa vaihtoehtoa pidätte parempana? Voitte perustella vastauksenne valitsemanne vaihtoehdon alla olevaan tekstikenttään:

-

3. Muut mietintöä koskevat huomiot

Kirjoittakaa muut mahdolliset huomionne alla olevaan kenttään

Sosiaalietuuksien ulosmittausta koskevassa uudistamistyössä tulee kiinnittää huomiota myös sosiaalietuuksien varassa elävien vähävaraisten velallisten mahdollisuuteen varautua tuleviin välttämättömiin hankintoihin tai maksuihin. Tälläkin hetkellä tiettyjen sosiaalietuuksien (kuten toimeentulotuki tai asumistuki) ulosmittauskielto on voimassa vain maksukuukauden ja jos hankintaa tai maksua ei ko maksukuukauden aikana tehdä, ovat nämä varat ulosmittavissa pankkitililtä, jolle on säästynyt varoja yli ulosottokaaren mukaisen suojaisuuden. Usein hankinnan tai maksun lykkäytyminen johtuu velallisesta riippumattomista syistä esim siitä, että maksujärjestelmien ja organisaatiouudistusten yhteydessä laskutus saattaa myöhästyä useammalla kuukaudella, jolloin velallisen tilille säästyy varoja, jotka ovat niiden luonteesta tai lähteestä huolimatta siten ulosmittavissa. Näin esimerkiksi kun sosiaalipalvelujen laskutus siirtyi 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueille. Yllä mainittu johtaa velallisten lisävelkaantumiseen, ulosmittauksen kompensoimiseen toimeentulotuella tai mahdollisesti asiakasmaksuL:n huojennussäännösten takautuvaan soveltamiseen tilanteessa, jossa velallinen olisi halunnut varautua laskunsa maksuun, jos ulosmittauskielto olisi suojannut sosiaalietuuksia yli sen maksukauden. Lisäksi ihmisarvoiseen elämään kuuluu, että esimerkiksi toimeentulotuen tai työmarkkinatuen varassa elävä henkilöllä on mahdollisuus säästää ja varautua esim. kodinkoneen tai talvivaatteiden hankintaan. Tällaisten hankintojen säästäminen kestää vähävaraisilla velallisilla useita kuukausia. Tällä hetkellä tämä ei ole mahdollista. Vähävaraisten velkaantuneiden henkilöiden yksilöllisen avun- ja tuen tarve tulee myös varmistaa. Viime vuosien uudistukset (kuten toimeentulotuen perusosahakemusten siirtyminen Kelalle 1.1.2017 alkaen) ovat tehneet tuen ja avun saamisen pirstalaiseksi niille henkilöille, jotka ovat taloudellisesti kaikkien heikommassa asemassa ja jotka ovat tämä lisäksi myös velkaantuneet; käytännössä useimmiten elatusmenoihin otetuina pikavipeinä. Näin ollen tämä uudistus tulisi toteuttaa siten, että siinä voidaan tarvittaessa ottaa huomioon velallisten yksilölliset olosuhteet. Näin taataan vähävaraisten velallisten sosiaaliset oikeudet ja tuella ja avulla löydetään todennäköisesti myös ratkaisuja niin velkaantumiseen kuin talouden hallintaan.

Siilos Sinikka
Lounais-Suomen oikeusapu ja edunvalvonta - Rauman
edunvalvontatoimisto